

PTUJSKI

Rokopisi se ne vrnejo.

Politično gospodarski tednik.

Štev. 7

Ptuj, 12. februarja 1922

IV. letnik

Novi papež Pij XI.

V ponedeljek, 6. februarja predpoldnem je bil izvoljen za papeža milanski nadškof kardinal Achille Ratti, ki si je nadel ime Pij XI.

Na svečnico so se zbrali kardinali, da izvolijo novega papeža. V petek predpoldnem je bilo prvo glasovanje. Ostalo pa je brezuspešno, nikdo ni dobil potrebne večine. Pa saj so že naprej napovedali, da bo tokrat ljut boj, koga naj izvolijo za papeža. In res so bile zastoj volitve v petek, soboto in nedeljo, ko se je vsak dan po dvakrat volilo. Šele v ponedeljek so se združili potrebni glasovi za novega papeža.

V ostrem nasprotju sta si stali dve stranki kardinalov. Ena bi rada nadaljevala politiko papeža Pija IX., ki je italijanski katolikom strogo prepovedal vsako udeležbo na državnem političnem življenju, dokler mu italijanska vlada ne vrne uropane države, in ki se je proglasil za vatikanskega jetnika. Druga stranka, večinoma mlajših kardinalov, pa je, kakor je bil že papež Benedikt, za to, da se izmiri z italijansko vlado. Ta stranka je zmagala s svojim pristašem Rattijem. Uresničila se je torej želja umrlega Benedikta, da bo novi papež nadaljeval njegovo politiko.

Papež Pij XI. je bil rojen 31. marca 1857 blizu Milana. Je torej le 3 leta mlajši od umrlega papeža. Bil je mnogo let knjižničar v ambrozijski knjižnici. Od l. 1913 dalje je bil milanski nadškof. Pokojni papež Benedikt je Rattija zelo visoko cenil kot enega najodličnejših pristašev svoje politične smeri in ga je imenoval najprej za apostolskega vizitatorja, potem l. 1919 za nuncija na Poljskem, nato pa za kardinala.

O kraški burji.

(Po Hinku Dolencu).

Burja je huda prikazen. Pri burji je zelo pravilno, da je vse priklenjeno, privezano, sploh zavarovano. Ako ti vzame klobuk in si tako srečen, da ga še enkrat v roko dobiš, dobro ga poprimi, da se ti ne dogodi, kakor se je že marsikom, da ti namreč burja klobuk iz roke izpuli in ga potem nikoli več ne vidiš. Sploh pa si ni misliti klobuka, ki bi bil tako točno ob glavi narejen, da bi pri burji neprivezan z ruto ostal na glavi. Še nizka kapa ni prav varna, klobuk boš pa malokdaj videl na hudi burji, ne da bi tiščala čez glavo ruto, ki je pod brado na trdo zavezana.

V nekih vaseh ob državni cesti, blizu katerih je burja posebno hudo razsajala, so si prebivalci malokdaj kupili kako pokrivalo. Po vsaki veliki burji je šla množica nabirat, kar je burja potujočim odvzela. Ne samo kape in klobuke, tudi rute in celo plašče so našli po zatrepih in obraslih dolinah.

Lenuhe vadi burja hitro stajati, kadar jih ima pred seboj, in vreče nositi, kadar se proti njej pomičejo. Le si predstavljajte neokretnega človeka, ki nima navade, da bi

Velikanski snežni zameti na našem jugu.

V veliko hujši meri nego pri nas divja burja s snežnim metežem po kraških deželah. Celó v Grčiji je po nekaterih krajih zapadel nad 1 meter visok sneg, dogodek, kakršnega ne pomnijo na Grškem.

Velikanski snežni meteži ovirajo tudi poštni in železniški promet. Železniško ravnateljstvo v Zagrebu je vsled snežnih zameotov ustavilo za nekaj dni vse vlake, osebne in tovarne, na kraških progah Ogulin-Bakar in Ogulin-Gospic. Ustavljen je bil tudi poštni promet.

Še hujše pa je v Bosni in Hercegovini. Snežni metež je zasul vse železniške proge. S planin se vale cele snežne lavine. Potrgane so vse telefonske in telegrafске žice, tako da n. pr. Sarajevo nima razen z Zagrebom zveze z nobenim drugim mestom v državi. Vlaki, ki so bili na progi, se obtičali na odprtih progah. Mostarski vlak je obtičal v bližini postaje Ivan. Potniki so morali sedeti več ur v nezakurjenih vagonih, potem pa so se odpravili peš do postaje, odkoder jih je pomožni vlak peljal do postaje Keštelice, kjer se je v edinem malem hotelu nastanilo vseh 150 potnikov. — Brodski brzovlak je obtičal na odprti progi med postajama Zepče in Zeleče. Potniki so morali izstopiti in peš iti do postaje, kjer so za silo našli vsi potniki — bilo jih je 100 — v edini gostilnici zasilno zavetje. Na progi je razen tega obtičalo tudi precej tovarnih voz.

Iz Sarajeva se odpremljajo na vse strani pomožni vlaki s snežnimi plugi, ki pa vsled silnega snega ne pomagajo dosti in se večinoma lomijo. Silna burja ovira vsako pomoč.

V Sarajevu samem je zapadel sneg celi

kdaž bolj hitro stopal, pa ga burja na kakem zbrisu od zadaj poprime in ga vidite tako urnega proti svoji volji, da vam ta prizor za vedno ostane v spominu.

Tudi Ribničan ima burjo v svojih spominih. Gorje mu je bilo, ko ga je zasačila, ko sta s kljusetom s suho robo tavalala po svetu. Po Krasu in tudi po Vipavski dolini je več mest, na katerih se je leta in leta poznalo, da se je ondi suha roba ponesrečila. Neki Ribničan je pravil, da mu je nekoč aurja voz prevrnila in da je tako zahreščalo, da je menil, da se je svet pretrgal. Burjo pa je takole označil: „Burja ali muče ali suče ali pa meče.“

Tudi kramarji imajo burjo v svojih spominih. Ko so se pred več leti ljubljanski kramarji vračali z vipavskega semnja, jih je zasačila burja. Morali so dobre pol ure peš do bližnjega Šentvida po pomoč. Pomoč je prišla. Najboljši junaki so pripeljali še tretji voz, da bi se bilo prekladalo in laže vzdigovalo. Zaman! Ničesar niso opravili. Z verigami so priklenili vozove k drevju ob cesti in tri dni so kramarji dobro živeli v Šentvidu brez skrbi, da jim kdo drug, ako ne burja, kak zaboj odnese.

Mlad gospodar, krepek človek hoče v Vipavo. Strašanska burja je že vihrala in še

meter visoko. Vse ulice so popolnoma zasnežene. Onemogočen je vsak tramvajski kakor tudi vozovni promet.

Iz ruskega zimskega življenja.

Skoro vsak narod si je izmislil svoj način, kako se zavaruje pred mrazom. To se opaža zlasti pri severnih narodih, ki so najbolj izpostavljeni nepravilnostim zime. Tako je tudi ruska kmetijska peč pravi čudež narodne tehnike v boju z mrazom. Iz glinastega postavka se vije nebroj cevi krug peči, ki imajo namen, da se ogreje peč z vseh strani. Dolžnost peči nastopi šele tedaj, ko je že zgorelo gorivo. Globoko v notranjosti se zapre peč s posebno zaklopnico, tako da ostane v peči vsa toplota, ki izgubiva svojo moč silno počasno. Včasih greje po cele dneve in noči.

Letošnjo zimo igrajo ruske kmetijske peči posebno in jako važno vlogo. Dočim je ruski mušik v predvojni dobi, ko mu je rodila zemlja sama od sebe, skoro vso zimo prebil na svoji peči v nekakem polsnu, pa mu je postala sedaj ta peč — ako so v bližini drva — pravi božji dar.

Po Rusiji divja namreč sedaj strašen glad in ljudje si s pomočjo neke vrste zimskega spanja skušajo ohraniti moč za dalj časa. Izven vsakega dvoma pa je, da je tako življenje v zaprtih prostorih vse prej, kakor pa zdravo. Zato si pomagajo ruski seljaki s parnimi kopeljami, kamor zahajajo redno vsak teden. Vsako soboto se premikajo množice ruskih mušikov s potrebnim perilom k mali hišici, kjer se nahaja parna kopelj, ki izgleda sledeče:

Pod gručo kamenja se nahaja prostor za kurjavo. Par ur poprej se užari kamenje, ko pa pridejo seljaki, polivajo na žareče kamenje

naraščala, vendar veli gospodar hlapcu, osedlati konja, finega vranca. Hlapec svari, naj se nikar ne skuša na konju pri taki burji. Gospodar ne odneha in odhaja. Ali čez malo časa pridirja domov konj brez jahača. Hlapec, sluteč nezgodo, se odpravi za gospodarjem. Prišedši do ovinka, zagleda gospodarja, ki se plazi proti domu. Dolgo je trajalo, da sta se sešla in potem skupaj pririnjata domov. Gospodar je pravil, da je do ovinka še mogel obsedeti na konju, tam pa je burja konja in njega izrinila s ceste in da je, ko je hotel poskočiti s konja, njega burja ob tla povalila, konj pa je odskočil in jo ubral proti domu.

Nič boljše se v takih časih ni godilo vojakom. Na Razdrto je prihajal eskadron vojakov in po kratkem počitku se je odpravljaj naprej proti Laškemu, torej proti Vipavski dolini. Svarili so na Razdrtem poveljnika, naj ne gredo naprej v dolino pri taki burji, kakršna je tistega dne vihrala. Poveljnik se je pikro izrazil proti svarilecem in pristavil, da ni vremena in posebno ne sape, ki bi huzarje zadržala. Odjahali so. Še predno so prišli na Lozice, sta se dva huzarja ponesrečila. V Ajdovščino, kjer so imeli postajo, jih je prišlo še ne polovica in v Gorico pa le krdelece, večinoma brez vsake oprave. Tam so se sčakavali cele tri tedne, predno so do-